

ส่วนที่ 2 เอกสารสรุปผลงาน

1. แรงแบบตาลใจในการจัดทำผลงาน

พวกเราเป็นนักศึกษาของวิทยาลัยการอาชีพปัตตานี วิทยาลัยที่ตั้งอยู่ในจังหวัดที่ได้ชื่อว่าเป็นจังหวัดที่มีฐานะยากจน และอัตราการออมเรียกได้ว่าอยู่ในลำดับที่ต่ำมาก เพื่อน ๆ ในวิทยาลัยส่วนใหญ่จะมีฐานะยากจน โดยเฉพาะในช่วงที่เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้หลาย ๆ ครอบครัวมีรายได้ที่ลดลง เพราะส่วนใหญ่ผู้ประกอบการมักจะประกอบอาชีพกรีดยาง ค้าขาย และรับจ้างทั่วไป ในช่วงที่เกิดเหตุการณ์ ทำให้ผู้ประกอบการไม่กล้าออกไปกรีดยาง ร้านขายของในตลาดโต้รุ่งก็มีลูกค้าน้อยลง เพราะลูกค้าไม่กล้าออกมาจับจ่ายใช้สอยในช่วงเวลากลางวัน หรือแม้แต่ร้านขายของที่ระลึกตามสถานที่ท่องเที่ยวก็มียาได้ลดลงเนื่องจากมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวน้อยลง จากปัญหาดังกล่าวทำให้ฐานะทางการเงินของผู้ประกอบการยากจนลง แต่นั่นยังไม่สำคัญเท่าความเชื่อผิด ๆ ที่ฝังมาในความคิดของเพื่อน ๆ มาตลอดว่าการออมเป็นเรื่องที่ไกลตัว เป็นเรื่องที่ยุ้งยาก เงินยังไม่พอจะกิน จะให้มีเงินออมเหลือได้อย่างไร

พวกเรา SAVE BOME จึงได้รวมกลุ่มกันจัดทำ SPA MODEL ขึ้น เพื่อหวังจะเป็นส่วนหนึ่งของการกระจายความรู้ด้านการออมสู่เพื่อน ๆ ครอบครัวและชุมชนรอบข้างได้ตระหนักถึงความสำคัญของการออม เข้าใจหลักการออม รู้จักวิธีเพิ่มพูนรายได้ ใช้จ่ายเงินเป็นและมีเงินออมไว้ใช้ยามจำเป็น

หลักการของ SPA MODEL

SPA MODEL เกิดจากการน้อมนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาทางการเงินของนักศึกษาและผู้ปกครอง แผนกวิชาการบัญชี วิทยาลัยการอาชีพปัตตานี โดยมีหลักการ ดังนี้

S = Study การให้ความรู้ทางการเงินแบบผ่อนคลาย สอดคล้องกับความมีเหตุผลตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งหมายถึงการตัดสินใจดำเนินการในเรื่องใด ๆ จะต้องเป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ หลักกฎหมาย หลักศีลธรรม และวัฒนธรรมอันดีงาม ดังนั้นในการที่จะทำให้เยาวชนเห็นถึงความสำคัญและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการใช้จ่ายเงิน จะต้องเริ่มจากการให้ความรู้ที่ถูกต้องในเรื่องออมเสียก่อน โดยเน้นการให้ความรู้ในรูปแบบที่สนุกสนานผ่อนคลายเพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นวัยรุ่นในรูปแบบของเพลง ฐานความรู้และการเล่นเกมส์

P = Project การสร้างความเข้มแข็งทางการเงินด้วยโครงการธุรกิจ สอดคล้องกับความพอประมาณตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือการส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักใช้จ่ายตามความพอดีตามความจำเป็นเหมาะสมกับฐานะตนเอง ที่สำคัญต้องรู้จักวางแผนการลงทุนทางการเงินของตนเองอย่างพอประมาณ การทำโครงการธุรกิจจะเป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยในเรื่องเพิ่มพูนรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัว

A = Accounting การสร้างภูมิคุ้มกันทางการเงินด้วยการจัดทำบัญชี สอดคล้องกับการสร้างภูมิคุ้มกันตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การจัดทำบัญชีสามารถทำให้เราเห็นถึงรายรับ รายจ่ายที่เป็นรูปธรรม ทำให้สามารถตัดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นออกไปจากชีวิตประจำวัน และประกอบกับเมื่อมีเงิน

เพิ่มขึ้นจากการทำโครงการธุรกิจก็จะทำให้มีเงินเหลือเก็บไว้ใช้ในยามฉุกเฉิน โดยเฉพาะในช่วงที่เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่

2. ความคิดสร้างสรรค์ของผลงาน

การให้ความรู้แบบผ่อนคลายตามหลัก SPA MODEL โดยใช้วิธีการ

1. ใช้ตัวมาสคอต 3 ตัว คือ น้อง Aommy น้อง Money และน้อง Happy เป็นสัญลักษณ์ของ SPA MODEL
2. ใช้เสียงเพลง เพื่อให้ความรู้ในเรื่องการออม โดยเป็นเพลงที่นักศึกษาและครูร่วมกันแต่งขึ้นมาใหม่ ได้แก่ เพลงออมจำ มามะมาออม ขอถามนิต และเพลงชีวิตพอเพียง
3. ใช้การเล่นเกมส์ เพื่อเน้นการให้ความรู้เป็นไปอย่างสนุกสนาน โดยได้สร้างสรรค์เกมส์ขึ้นมาใหม่ ดังนี้
 - เกมส์ออมเงิน การให้ผู้เล่นจับกลุ่มและช่วยกันรวมจำนวนเงินให้ได้ตามโจทย์ที่กำหนด เพื่อสื่อถึงความหมายในการออมเงินจะต้องเห็นความสำคัญของเงินทุกบาททุกสตางค์ ไม่ว่าจะเงินจะน้อยหรือเป็นจำนวนมากถ้าเรารู้จักเก็บออมก็จะเพิ่มพูนรายได้ ได้ในระยะยาว
 - เกมส์ Save jump เป็นเกมส์ที่ให้ผู้เล่นเกมส์กระโดดตามสัญลักษณ์มือและเท้าที่กำหนดไว้บนแผ่นภาพเพื่อสื่อความหมายในเรื่องการใช้จ่ายเงินก็ต้องมีสติไม่ประมาทเหมือนการกระโดด พลาดเพียงก้าวเดียวก็ต้องออกจากเกมส์
4. การทำโครงการธุรกิจ โดยให้นักศึกษารวมกลุ่ม และนำเสนอแผนธุรกิจ เพื่อทำโครงการธุรกิจตามที่ตนถนัดและสนใจ โดยใช้วิธีการบูรณาการในรายวิชาที่เกี่ยวข้อง ซึ่งนอกจากจะเป็นการเพิ่มรายได้ระหว่างเรียน ยังสามารถนำความรู้ในทางทฤษฎีมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางปฏิบัติให้นักศึกษาคิดเป็นแก้ปัญหาเป็นและเป็นแนวทางใช้ในการประกอบอาชีพในอนาคต
5. ใช้ฐานการเรียนรู้ เพื่อให้นักศึกษาสามารถใช้เวลาว่างในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองทั้งในด้านความรู้ เกมส์และเสียงเพลงที่เกี่ยวกับการเงิน จำนวน 5 ฐาน ได้แก่ ฐานเศรษฐกิจพอเพียง, ฐานการเงินส่วนบุคคล, ฐานDigital Literacy, ฐานรู้ทันภัยการเงิน และฐานเตรียมความพร้อมเป็นผู้ประกอบการ

3. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ

จากการใช้งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากธนาคารแห่งประเทศไทย จำนวน 14,053 บาท (รายละเอียดในภาคผนวก) ก่อให้เกิดผลลัพธ์ ดังนี้

1. นักศึกษาเกิดความตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของการออม
พิจารณาได้จาก นักศึกษากลุ่มเป้าหมายจำนวน 75 คน คิดเป็น 100% สามารถนำความรู้ที่ได้รับมาใช้ในการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนเอง และหารายได้ระหว่างเรียนด้วยการทำโครงการธุรกิจ
2. นักศึกษามีเงินออมเพิ่มขึ้น 75 คน คิดเป็น 100%
พิจารณาได้จาก บัญชีรายรับ-รายจ่ายของนักศึกษา โดยนักศึกษามีเงินออมเพิ่มขึ้นในหลักสิบจำนวน 64 คน คิดเป็น 85.33% และเพิ่มขึ้นในหลักร้อย จำนวน 11 คน คิดเป็น 14.67%
3. นักศึกษาเกิดทักษะในการประกอบธุรกิจเพื่อหารายได้ระหว่างเรียนและเป็นแนวทางการประกอบอาชีพในอนาคต

พิจารณาได้จาก นักศึกษาแผนกวิชาการบัญชีทั้งหมด จำนวน 217 คน ได้ทำโครงการธุรกิจเพื่อหารายได้ระหว่างเรียน โดยมีกลุ่มที่ได้กำไรจำนวน 15 กลุ่ม จากทั้งหมด 17 กลุ่ม คิดเป็น 88.23%

4. นักศึกษาเกิดทักษะความเป็นผู้นำ

พิจารณาได้จาก พฤติกรรมของสมาชิกในการทำงาน นักศึกษาเกิดทักษะในกระบวนการจัดการ ทั้งในเรื่องการวางแผนงาน การแก้ปัญหา การแบ่งงานกันทำ การประสานงาน และการควบคุมแก้ไขเพื่อให้กิจกรรมประสบความสำเร็จ

5. เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ และส่งเสริมค่านิยมรักษำบ้านเกิด

พิจารณาได้จาก ความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกในแผนกวิชาการบัญชี ในการขยายผลสู่แผนกอื่น ๆ สถานศึกษาอื่น ๆ ครอบครัวและชุมชนรอบข้าง

6. ครัวเรือน ได้ตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของการออม

พิจารณาได้จาก มีครอบครัวที่ได้รับความรู้จากนักศึกษาและนำความรู้ที่ได้รับมาจัดทำบัญชีครัวเรือน จำนวน 68 ครอบครัว คิดเป็น 90.67%

7. ครัวเรือนมีเงินเหลือเก็บไว้จ่ายในยามฉุกเฉิน

พิจารณาได้จาก ครัวเรือนที่มีเงินออมเพิ่มขึ้น จำนวน 29 ครัวเรือน จากทั้งหมด 75 ครัวเรือน คิดเป็น 38.67%

8. เป็นส่วนหนึ่งในการช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ จากการนำความรู้ทางการเงินไปขยายผลสู่ครอบครัวและชุมชน ซึ่งเป็นหน่วยพื้นฐานของระบบเศรษฐกิจ เมื่อแต่ละครอบครัวรู้จักวางแผนทางการเงิน ในระดับหมู่บ้าน ชุมชน จังหวัดและประเทศชาติ ก็จะไม่มีปัญหาทางการเงินเช่นกัน

4. การขยายผล

การขยายผลแบ่งออกได้เป็น

1. การขยายผลภายในสถานศึกษา
2. การขยายผลสู่สถานศึกษาอื่น ๆ
3. การขยายผลสู่ชุมชน

การขยายผลภายในสถานศึกษาและสถานศึกษาอื่น ๆ ใช้กิจกรรมคาราวานสัญจร และกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน ส่วนการขยายผลสู่ชุมชนใช้กิจกรรมรักเธอปัตตานี

1. การขยายผลภายในสถานศึกษา

- คาราวานสัญจร โดยการจัดทีมแกนนำ โดยมี น้อง Aommy น้อง Money และน้อง Happy ในการไปให้ความรู้ในแผนกวิชาอื่น ๆ ตามแผนที่วางไว้รวมถึงในคาบกิจกรรมและการร่วมกิจกรรมหน้าเสาธงในช่วงเช้า

- เพื่อนช่วยเพื่อน ใช้วิธีให้นักศึกษาแผนกวิชาการบัญชีไปช่วยสอนเพื่อน ๆ ในแผนกอื่น ๆ ในลักษณะตัวต่อตัวเพื่อขยายผลในวงกว้างมากยิ่งขึ้น

2. การขยายผลสู่สถานศึกษาอื่น ๆ

- คาราวานสัญจร โดยการจัดทำแผนคาราวานไปยังสถานศึกษาอื่น ๆ ในสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดปัตตานี จัดทำหนังสือราชการเพื่อขออนุญาตในการจัดกิจกรรม โดยได้

ดำเนินการใน 4 วิทยาลัย ได้แก่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี, วิทยาลัยเทคนิคปัตตานี, วิทยาลัยเทคโนโลยีการเกษตรและประมงปัตตานี และวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกปัตตานี

- เพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อให้การขยายผลเป็นไปในวงกว้างมากขึ้น ทางกลุ่มได้จัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนโดยให้นักศึกษาแผนกวิชาการบัญชีของวิทยาลัยการอาชีพปัตตานี ที่มีความรู้ในเรื่องการออมเป็นตัวแทนในการไปให้ความรู้แก่เพื่อนสนิทของตนเองในสถานศึกษาอื่น ๆ ผลลัพธ์ที่ได้ มีนักศึกษาจากสถานศึกษาอื่น ๆ ได้รับความรู้เพิ่มขึ้น จำนวน 66 คน จาก 36 สถานศึกษา (รายละเอียดในภาคผนวก)

3. การขยายผลสู่ชุมชน

ใช้กิจกรรมรักเธอปัตตานี เนื่องจากจังหวัดปัตตานีเป็นหนึ่งในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ประสบกับปัญหาเหตุการณ์ความไม่สงบ ดังนั้นในการขยายผลต้องคำนึงถึงในเรื่องของความปลอดภัยของนักศึกษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด โดยทางทีม SAVE BOMB ได้ใช้วิธีขยายผลสู่ชุมชนโดยใช้กิจกรรม รักเธอปัตตานี โดยให้นักศึกษาขยายผลสู่ครอบครัวของตนเองจำนวน 75 ครอบครัวและในแต่ละครอบครัวขยายผลสู่ครอบครัวอื่น ๆ ที่เป็นญาติพี่น้องโดยรวมกลุ่มเล็ก ๆ และให้แก่นน่านักเรียนนักศึกษาที่เป็นสมาชิกในหมู่บ้านนั้น ๆ เป็นตัวหลักในการให้ความรู้ในแต่ละชุมชน

5. ปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไข

1. นักศึกษาไม่เห็นถึงความสำคัญของการออม ไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร

ในช่วงแรกที่เริ่มโครงการนักศึกษาบางส่วนยังขาดความเชื่อมั่น ใน SPA MODEL ไม่คิดว่าจะสามารถใช้แก้ปัญหาได้จริง สร้างความกดดันให้กับกลุ่มแกนนำ

แนวทางการแก้ปัญหา

กลุ่มแกนนำใช้วิธีการประชุมในระดับแผนก เพื่อชี้แจงข้อมูลและความเป็นไปได้ของ SPA MODEL ในการแก้ปัญหาทางการเงิน ในขณะที่เดียวกันใช้การดึงกลุ่มสมาชิกที่ไม่เห็นด้วยมาร่วมเป็นแกนนำในการจัดกิจกรรม SPA MODEL ในโอกาสต่าง ๆ จนทำให้เกิดความเชื่อมั่นและยอมรับ SPA MODEL

2. ภาระการเรียนของนักศึกษา เนื่องจากการดำเนินโครงการ SPA MODEL ใช้ระยะเวลาค่อนข้างนาน ในขณะที่นักศึกษาก็มีภาระหนักในเรื่องของการศึกษาทำให้ไม่มีเวลาว่างในการทำกิจกรรม

แนวทางการแก้ปัญหา

ทางกลุ่มแกนนำได้ขออนุญาตแผนกวิชาการบัญชีและฝ่ายวิชาการวิทยาลัยการอาชีพปัตตานีเพื่อบูรณาการ SPA MODEL ให้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การเขียนแผนธุรกิจในรายวิชาการเป็นผู้ประกอบการ, การจัดทำบัญชีในรายวิชา ระบบบัญชี, การขายสินค้า ในรายวิชาหลักการจัดการขาย, การวางแผนทางการเงินในรายวิชาหลักการจัดการ โดยการใช้การปฏิบัติจริงการทำโครงการธุรกิจและการทำบัญชี เป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนรู้และประเมินผลเชิงประจักษ์ทำให้สามารถดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของ SPA MODEL ได้สอดคล้องกับรายวิชาที่เรียนและไม่มีปัญหาในเรื่องเวลาเรียน

3. การขาดทักษะและเงินทุนในการประกอบธุรกิจ เนื่องจากนักศึกษาที่ร่วมโครงการทุกคนมีฐานะยากจน เมื่อต้องจัดทำโครงการธุรกิจทำให้ขาดเงินทุนช่วงแรกในการดำเนินการ และในขณะเดียวกันการเป็นผู้ประกอบการถือเป็นเรื่องใหม่ของนักศึกษา ทำให้ในช่วงแรกของการดำเนินกิจการประสบปัญหาการขาดทุน

แนวทางการแก้ปัญหา

ให้นักศึกษารวมกลุ่มที่ค่อนข้างใหญ่ กลุ่มละ 10-20 คน เพื่อให้เกิดการรวมทุนคนละเล็กละน้อย และในส่วนของค่าใช้จ่ายหลักที่ต้องใช้เงินในจำนวนที่ค่อนข้างสูง เช่น ค่าถังแก๊ส ค่าอ่างล้างจานใช้เงินทุนที่ได้รับการสนับสนุนจาก ธนาคารแห่งประเทศไทย โครงการ Fin ดี We can do!!! เป็นอุปกรณ์กองกลางที่ใช้ร่วมกันและเก็บเงินแต่ละกลุ่มวันละ 10 บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเติมแก๊สหรือซื้อวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ต้องใช้ร่วมกันในโอกาสต่อไป

สำหรับในกรณีการขาดทักษะในการประกอบธุรกิจใช้วิธีการประชุมหารือร่วมกันในทุกวัน หลังจากขายเสร็จเพื่อหาแนวทางแก้ปัญหา เช่น ในช่วงที่ฝนตกไม่มีลูกค้า ใช้วิธีรับออเดอร์ทางไลน์ และบริการส่งให้แก่ลูกค้า ในช่วงที่ลูกค้าน้อยใช้วิธีส่งเสริมการขาย เช่น การลดราคา การแจกคูปอง เป็นต้น

4. การขยายผลสู่ชุมชน เนื่องจากจังหวัดปัตตานีเป็นพื้นที่ที่ประสบกับปัญหาเหตุการณ์ความไม่สงบ การออกนอกพื้นที่เพื่อการขยายผลจะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นสำคัญทำให้การขยายผลในระดับชุมชน จึงเป็นไปในวงแคบ

แนวทางการแก้ปัญหา

เน้นการขยายผลในระดับครอบครัวอันเป็นหน่วยพื้นฐานของระบบเศรษฐกิจ ในลักษณะนักศึกษา 1 คน ขยายผลสู่ครอบครัว 1 ครอบครัว และในแต่ละครอบครัวขยายผลสู่ครอบครัวอื่น ๆ ที่เป็นญาติพี่น้องและให้แก่นำนักเรียน นักศึกษาที่เป็นสมาชิกในหมู่บ้านนั้น ๆ เป็นตัวหลักในการให้ความรู้ แต่อย่างไรก็ตามการขยายผลในระดับชุมชนก็ยังมีข้อจำกัดในเรื่อง เวลา ความต่อเนื่องและความร่วมมือของชุมชน ซึ่งทางกลุ่ม SAVE MOMB จะได้ร่วมกันหาวิธีการในเรื่องการขยายผลในระดับชุมชนให้ประสบความสำเร็จใน Fin ดี We can do!!! Season 3 ในโอกาสต่อไป